

Krypto pod lupou

Odbor finančných technológií a
inovácií

8.8.2024

1.	Slováci objavujú krypto
2.	... aj podvodníci objavili v krypte príležitosti.
3.	Regulácia zmierňuje riziká
4.	...NBS podporuje zdravý rozvoj sektora.

- **cieľ: získať relevantné dáta o vedomostiach, postojoch a skúsenostiach spotrebiteľov s kryptoaktívami**
- **nadväzuje na predchádzajúci prieskum z roku 2021**

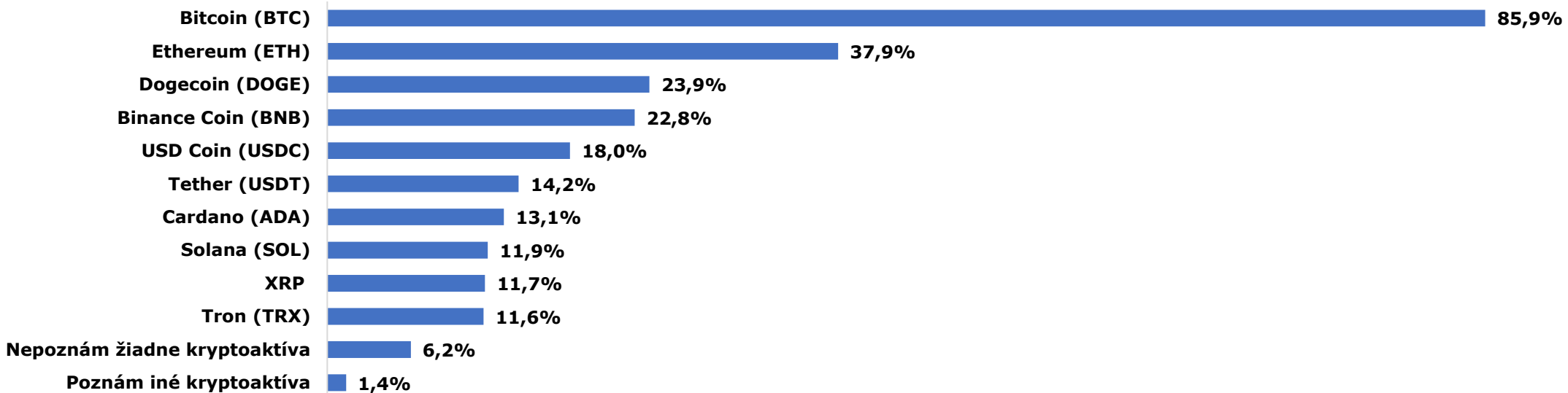
- **prieskum zrealizovala pre NBS agentúra Focus v novembri 2023**
- **otázky o poznaní a postojoch boli položené respondentom z reprezentatívnej vzorky – 1535 respondentov**
 - 80 % online
 - 20 % osobné dopytovanie
- **otázky na praktické skúsenosti boli položené používateľom kryptoaktív z reprezentatívnej vzorky a dodatočne doplneným používateľom (boost vzorka) - 447 respondentov**
 - praktické skúsenosti s kryptom v reprezentatívnej vzorke – 190
 - doplnenie dodatočných respondentov s praktickými skúsenosťami - 257

Počuli o kryptoaktívach

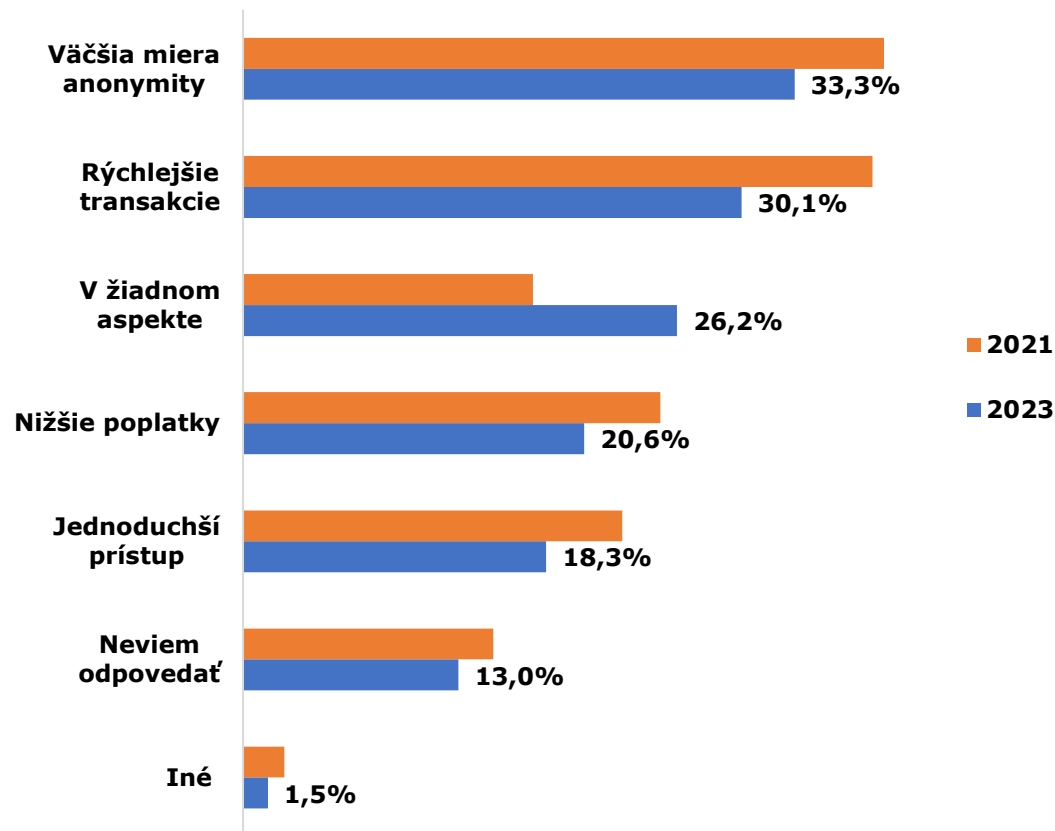
- mierny nárast poznateľnosti kryptoaktív, keďže veľká väčšina už o krypte počula dávnejšie

Poznanie kryptoaktív podľa názvu

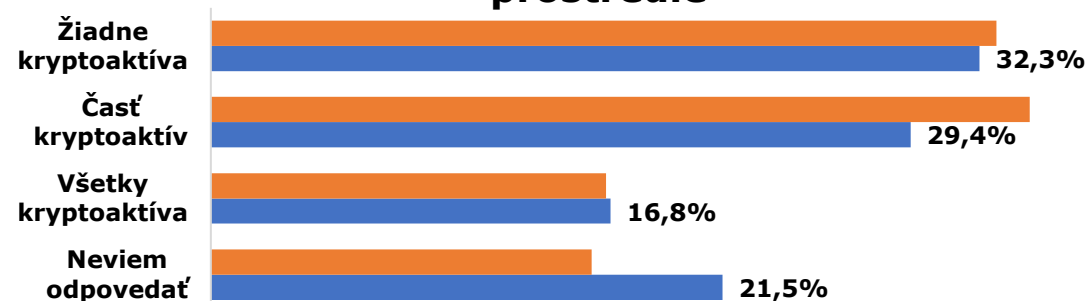
- veľký rozdiel medzi poznateľnosťou BTC a ostatných kryptoaktív – krypto si respondenti spájajú hlavne s BTC

Výhody kryptoaktív oproti tradičnému finančnému systému

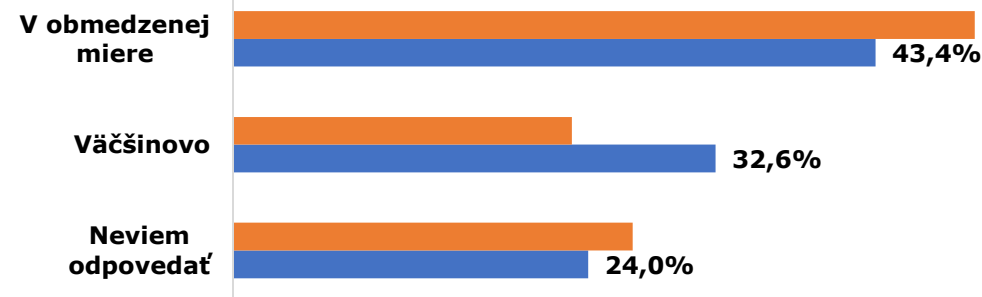
- nárast respondentov, ktorí nevnímajú žiadne výhody – dôsledok zblížovania krypta a tradičného finančného systému?

Negatívne dopady kryptoaktív na životné prostredie

- tretina respondentov si nemyslí, že krypto má negatívne dopady - pozitívna publicita využívania zelených zdrojov?

Využívanie kryptoaktív na nelegálne aktivity

- zhoršenie obrazu kryptoaktív vo vzťahu k nelegálnym aktivitám – negatívna publicita kryptopodvodov?

Používatelia kryptoaktív

	2021 NBS	2023 NBS	ECB Space (2022)
vlastnia kryptoaktíva	5,8 %	6,5 %	4 %
v minulosti vlastnili kryptoaktíva	3,1 %	5,9 %	
skúsenosť s kryptoaktívami - používatelia	8,9 %	12,4 %	

- výrazný nárast respondentov, ktorí v minulosti vlastnili krypto – predaj kvôli trhovému poklesu?

Pohlavie používateľov

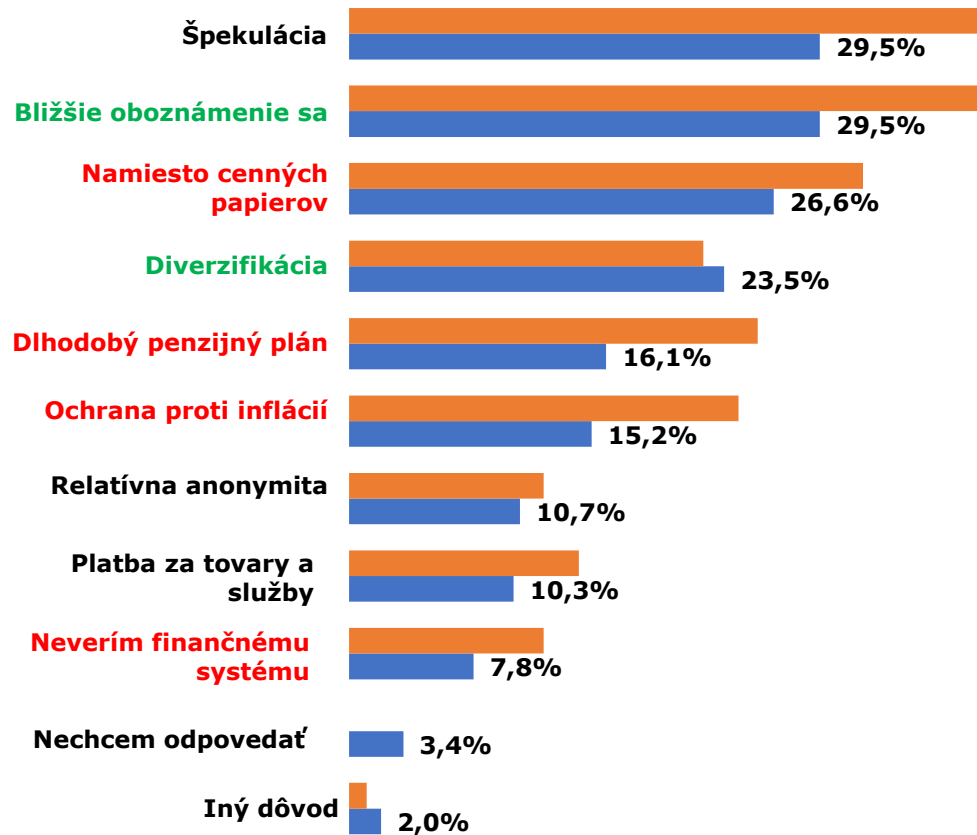
Vek používateľov

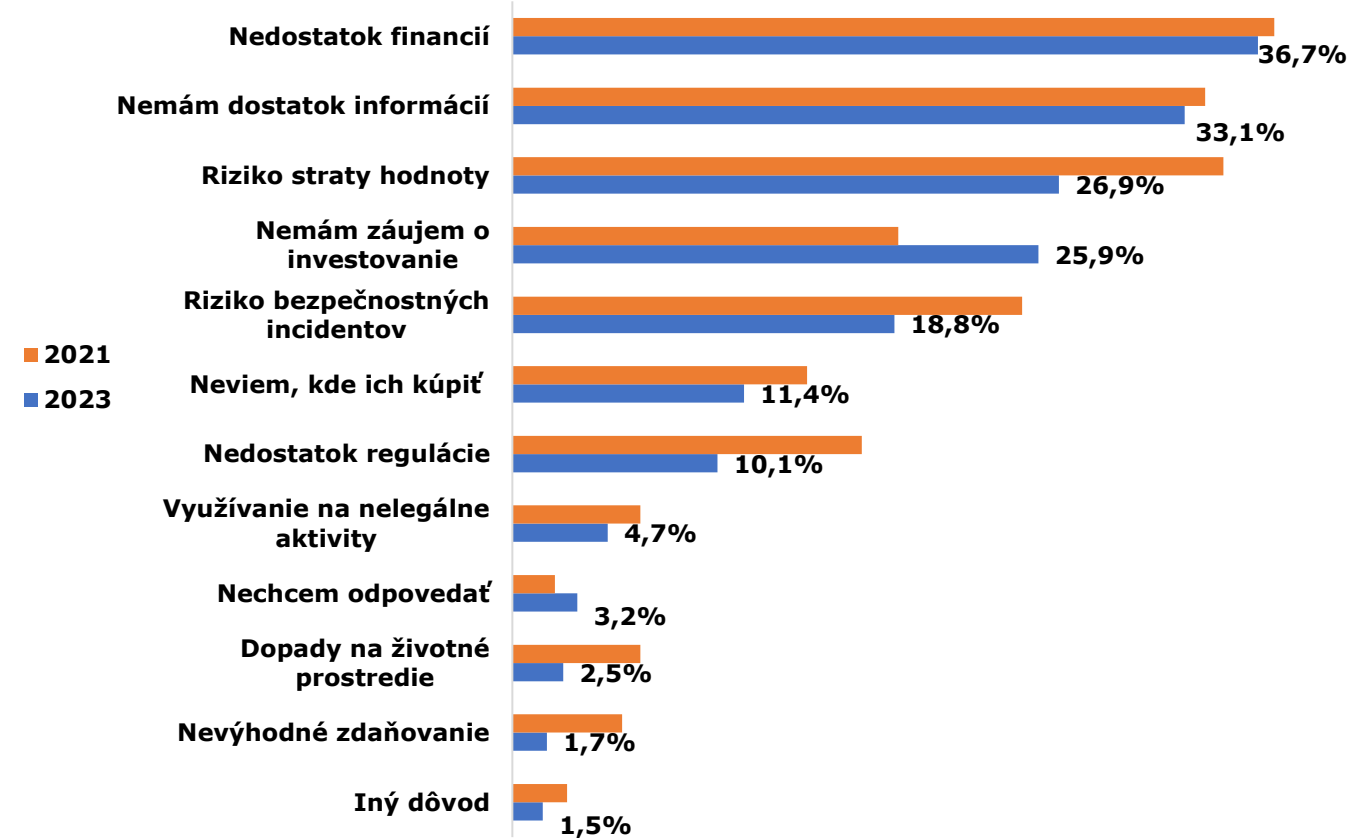
- používatelia kryptoaktív sú v súlade očakávaniami hlavne muži do 45 rokov

Nákup kryptoaktív

Dôvody nákupu kryptoaktív

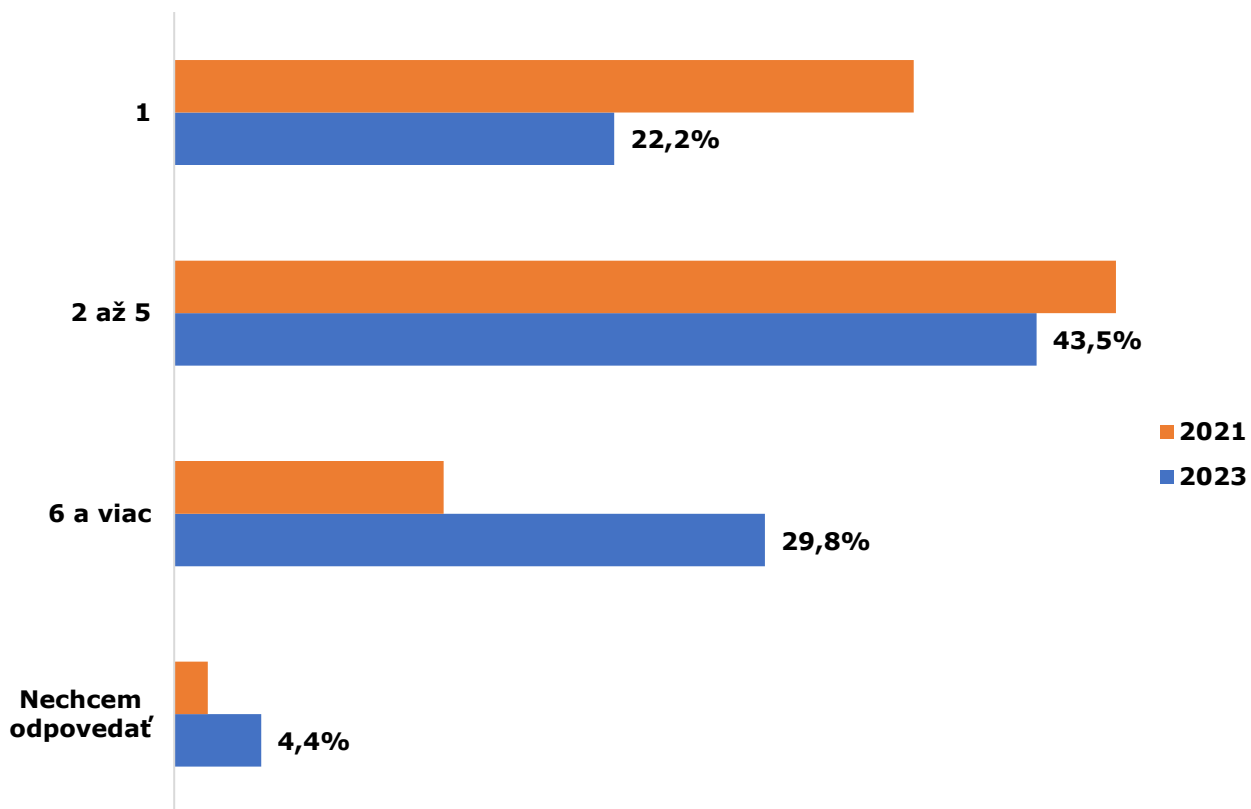
Dôvody nenakúpenia kryptoaktív

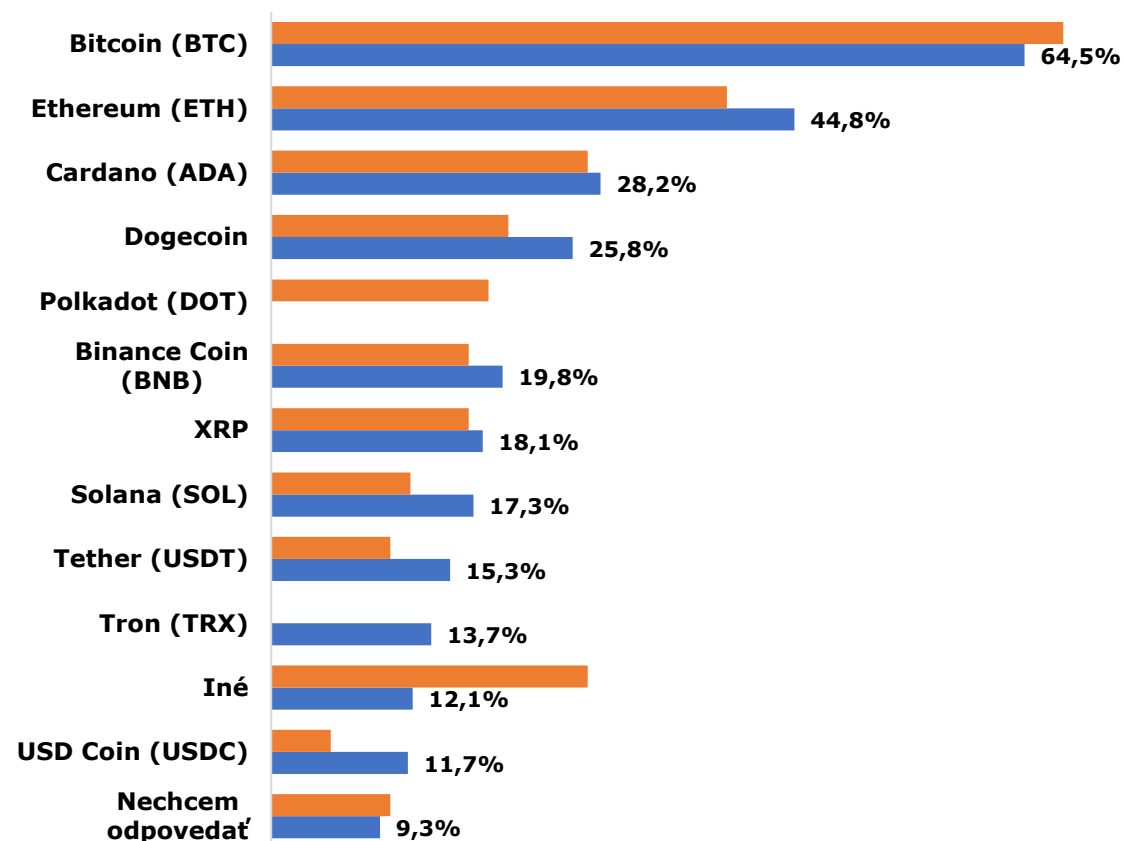
➤ je rizikové nakupovať kryptoaktíva v rámci penzijného plánu alebo ako ochranu proti inflácií

➤ hlavným dôvodom nenakúpenia krypta zostáva podľa očakávania nedostatok financií a informácií

Počet vlastnených kryptoaktív

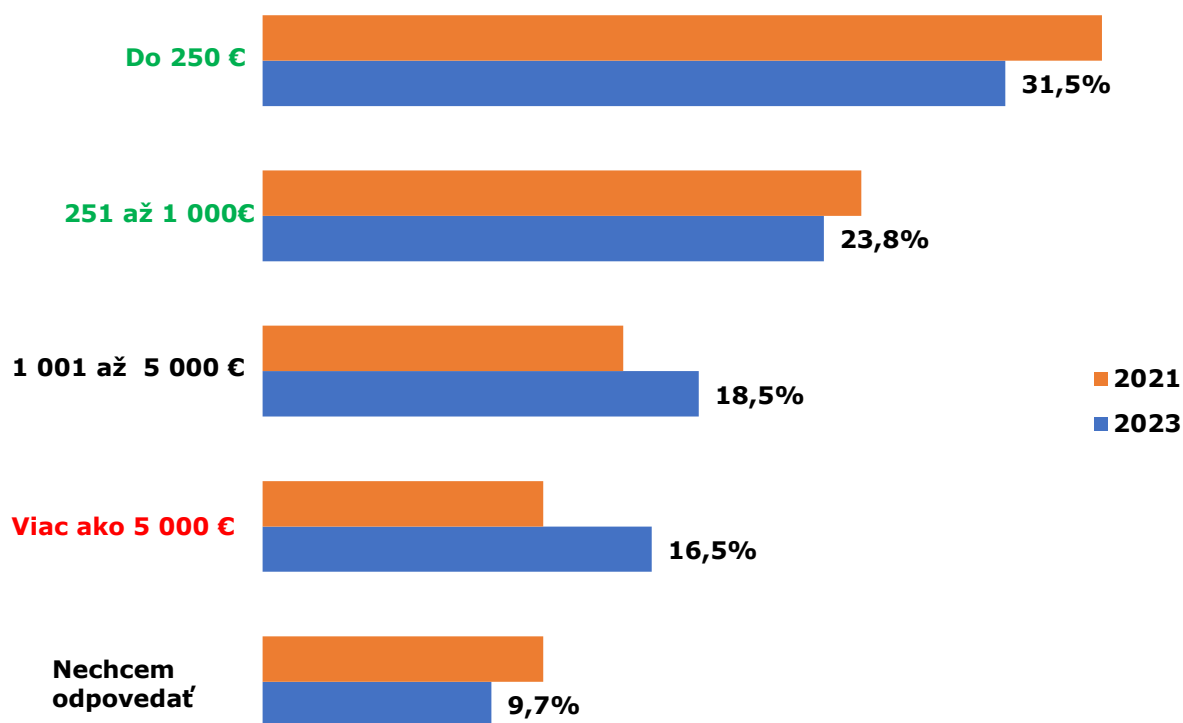
Vlastnené kryptoaktíva

➤ nárast diverzifikácie pri investovaní do kryptoaktív

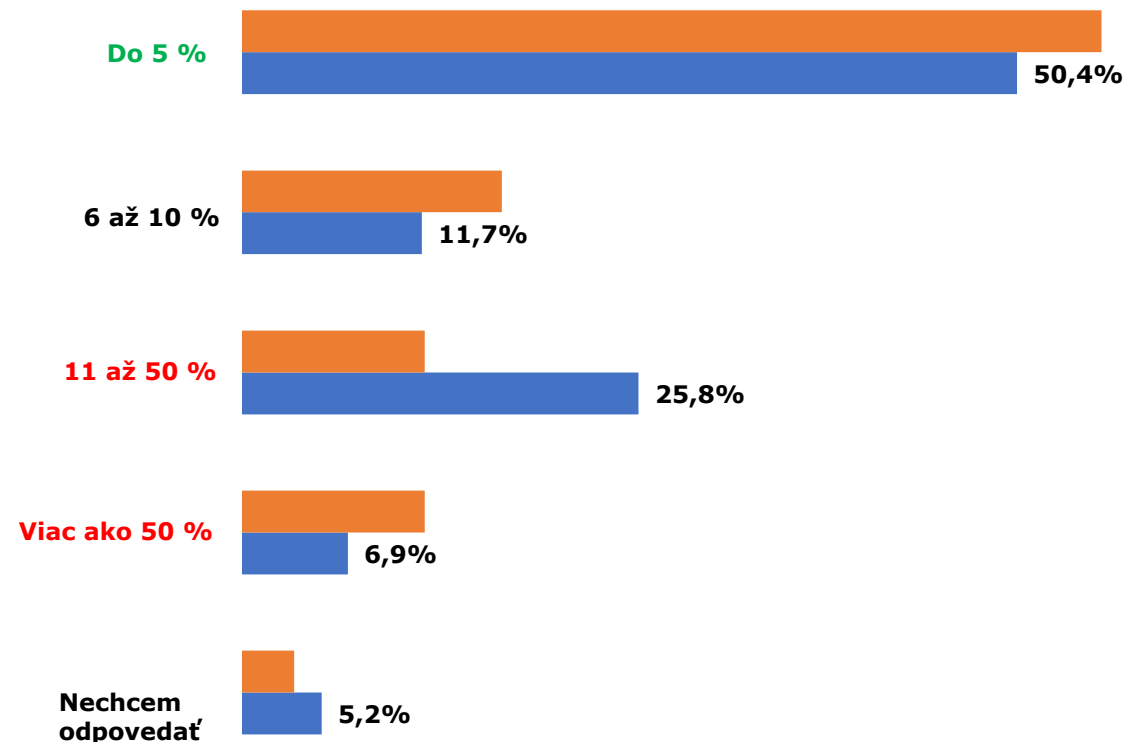
➤ nárast diverzifikácie spôsobil nárast vlastníctva altcoinov (kryptoaktív iné ako BTC)

Hodnota vlastnených kryptoaktív

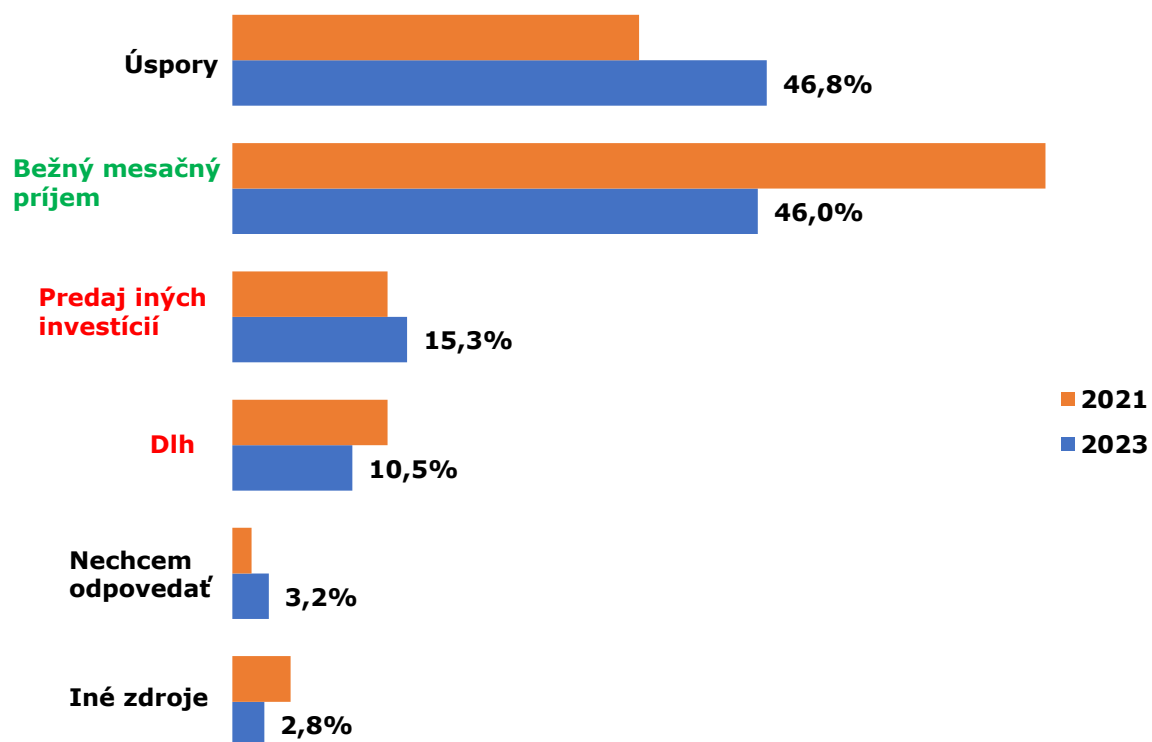
- vyššie hodnoty vlastnených kryptoaktív môžu byť rizikové pre investorov, ktorí investovali viac ako si môžu dovoliť stratiť

Podiel kryptoaktív na investičnom portfóliu

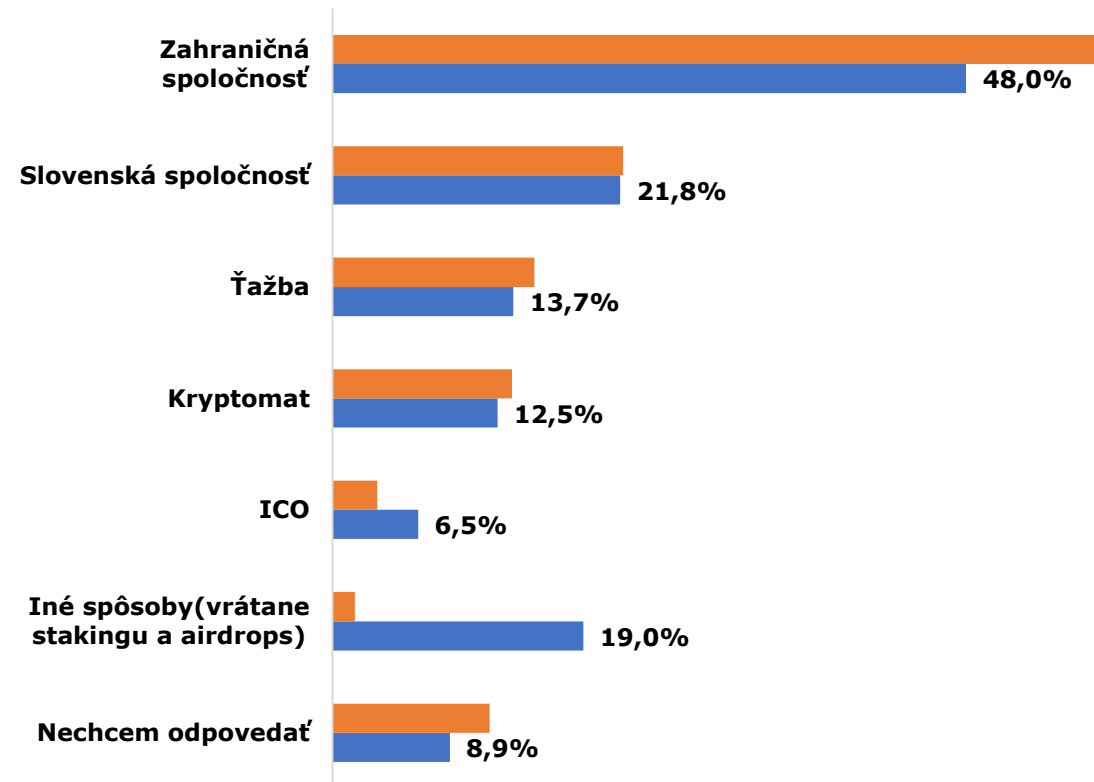

- investori by sa nemali spoliehať iba na kryptoaktíva, ale mali byť využívať aj iné investičné aktíva

Financovanie nákupu kryptoaktív

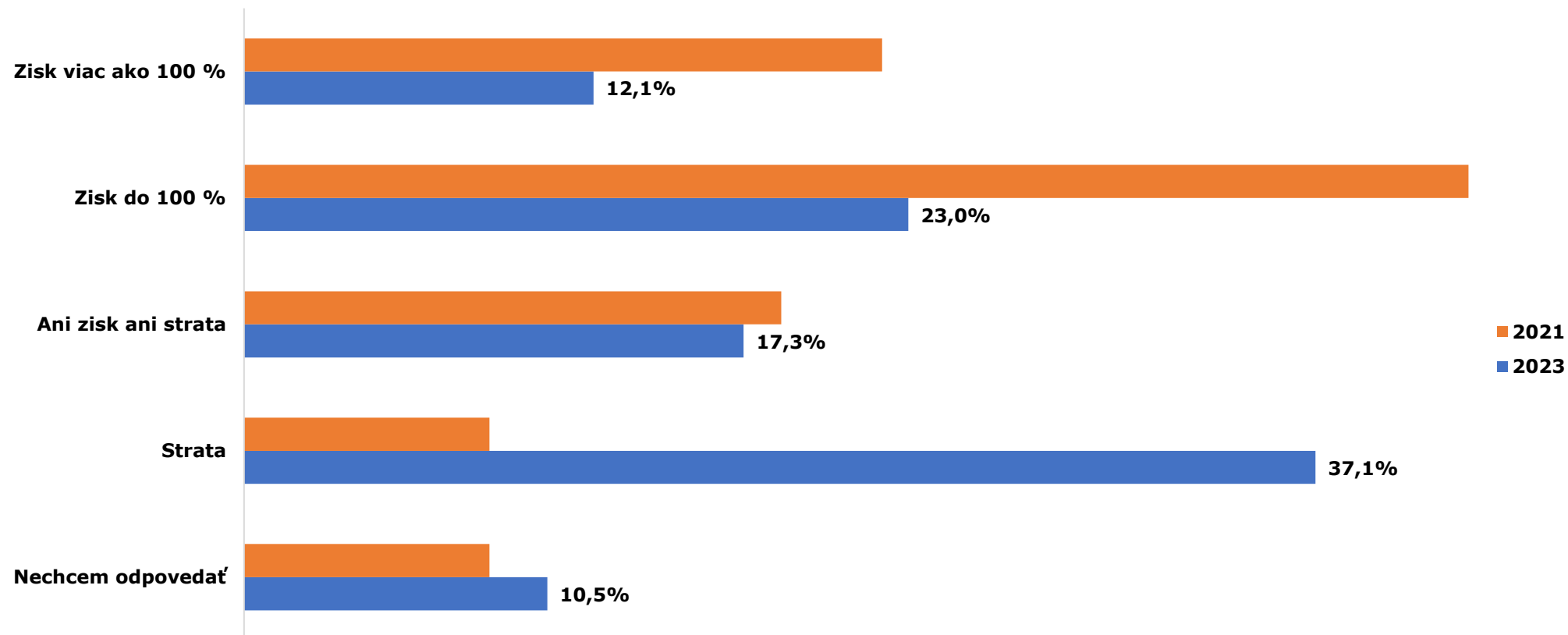
Spôsob nadobudnutia kryptoaktív

- na nákup kryptoaktív už nestačil bežný mesačný príjem, ale boli potrebné aj iné zdroje financovania vrátane veľmi rizikových zdrojov ako je dlh

- výrazný nárast iných spôsobov nadobudnutia je dôsledkom rastúcej popularity stakingu a airdrops

Výsledok investovania do kryptoaktív

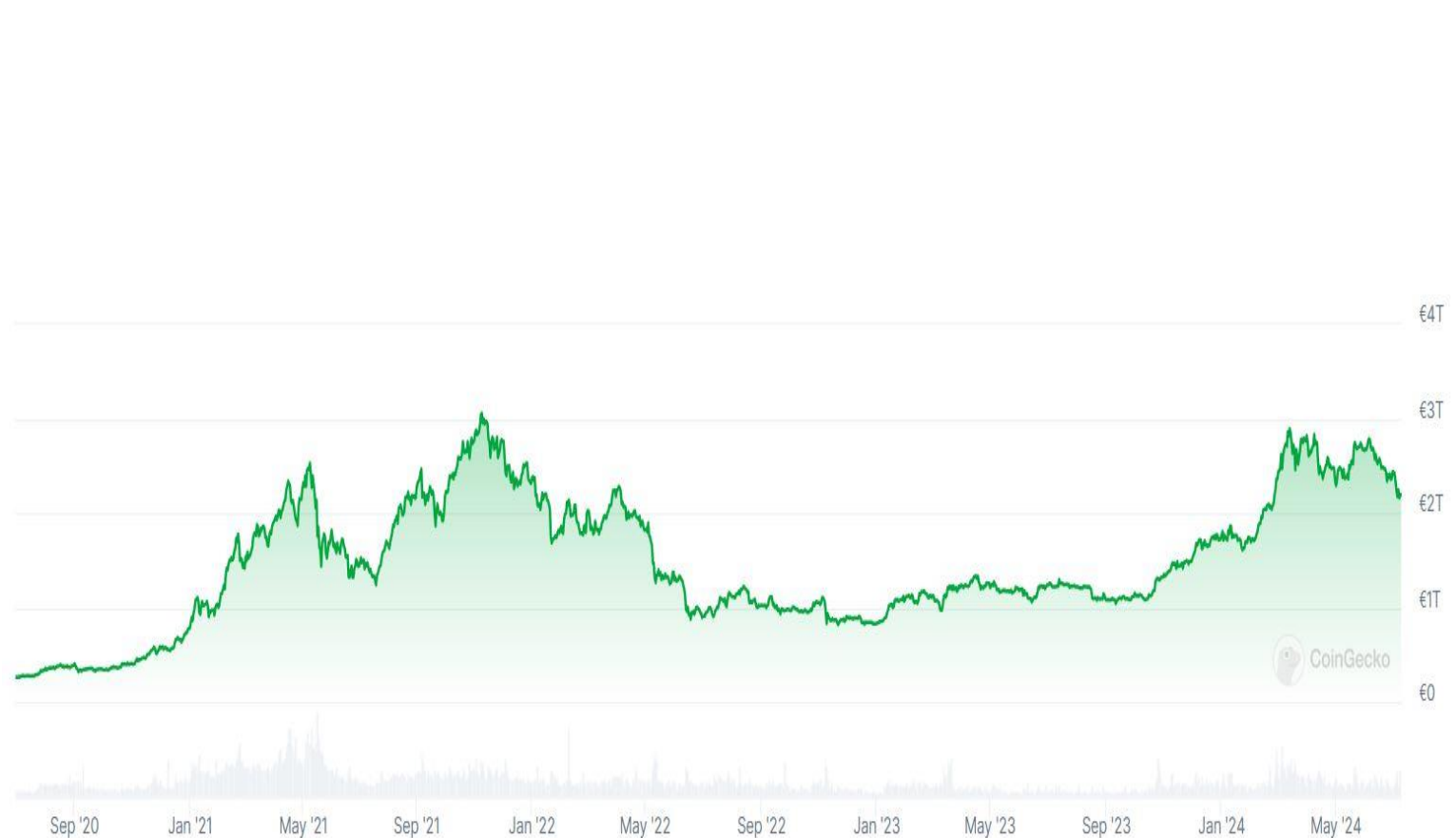

- ceny kryptoaktív v období 2021-2023 klesli a preto výrazne narástol počet investorov v strate

Vývoj ceny BTC

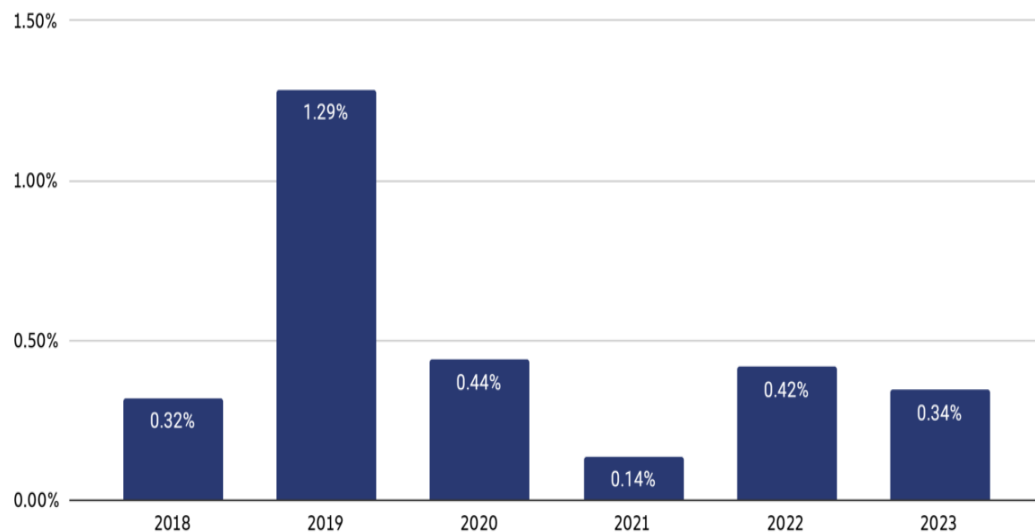
Vývoj trhovej kapitalizácie kryptoaktív

1. Slováci objavujú krypto
- 2. ... aj podvodníci objavili v krypte príležitosti.**
3. Regulácia zmierňuje riziká
4. ...NBS podporuje zdravý rozvoj sektora.

- **na trhu s kryptoaktívami sú veľmi rozšírené podvody**
 - tisíce obetí v SR
 - škody sa pohybujú od pár desiatok eur po stovky tisíc
 - malá šanca, že sa obeť dostanú naspäť k svojim prostriedkom
- **dôvody podvodov v oblasti kryptoaktív**
 - slabá finančná a digitálna gramotnosť obetí
 - vyššia miera anonymity ako bankové prevody
 - minimalistická regulácia
 - mnohé podvodné schémy nie sú krypto – špecifické a sú rozšírené aj v iných oblastiach

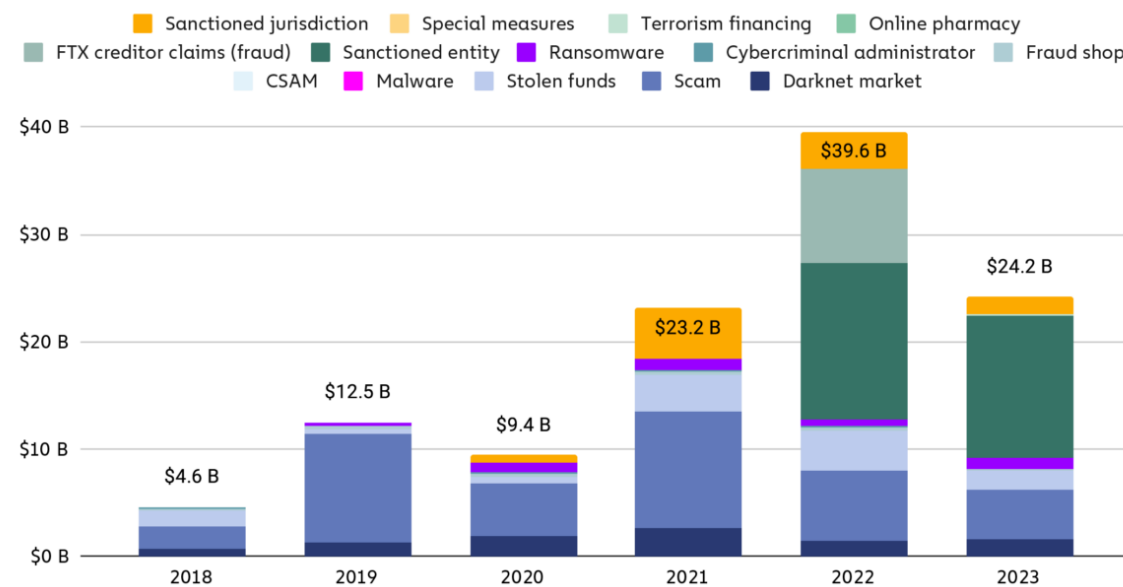
Illicit share of all cryptocurrency transaction volume, 2018 - 2023

© Chainalysis

➤ nelegálne aktivity tvoria iba malú časť trhu s kryptoaktívami

Total cryptocurrency value received by illicit addresses, 2018 - 2023

© Chainalysis

➤ podvody tvoria menšiu časť nelegálnych aktivít na trhu s kryptoaktívami

Zdroj: [Chainalysis](#)

Typy podvodov

Podvodné tokeny

Phishing v krypto
sektore

Romantické podvody

Krypto ATM a podvody

Giveaway podvody

Podvodné investičné
platformy

Biele kone

Vishing - phishing
v inom kabáte

- viac informácií na [webe NBS](#)

Podvodné tokeny

- podvodníci zneužívajú jednoduchosť vytvorenia vlastného tokenu a naivitu investorov

Krypto pod lupou

Zdroj obrázka: [ChatGPT](#)

Podvodné tokeny

- **typické znaky podvodu**
 - agresívny predaj vlastného tokenu, ktorý nemá žiadnu hodnotu ani využitie
 - vyzbieranie čo najviac prostriedkov od investorov
 - vyzbierané prostriedky ostanú zakladateľom projektu a cena tokenu sa prepadne k nule
- **varovné signály**
 - zakladatelia projektu nezverejňujú svoju identitu, nemajú preukázateľnú históriu, chýbajú im relevantné skúsenosti
 - projekt nedokáže jasne definovať účel svojho tokenu, prípadne je jeho využitie veľmi vágne
 - obmedzené možnosti obchodovania s tokenom u seriózných CASPs
 - sľuby vysokých či garantovaných ziskov
 - agresívny marketing spojený s odmenami za privedenie nových investorov
- **viac informácií na [webe NBS](#)**

Giveaway podvody

- podvodníci zneužívají naivitu a chamtivost' obětí

Krypto pod lupou

Zdroj obrázka: [ChatGPT](#)

Giveaway podvody

- **typické znaky podvodu**
 - na sociálnej sieti sa objaví ponuka dostať kryptoaktíva zadarmo/ znásobenie vložených kryptoaktív
 - obeť pošle svoje kryptoaktíva na adresu podvodníka
 - podvodník si kryptoaktíva ponechá a obeť nič nezašle
- **varovné signály**
 - celebrita ponúka na sociálnej sieti možnosť získať kryptoaktíva zadarmo
 - príslub okamžitého znásobenia akéhokoľvek vkladu
 - zverejnenie adresy alebo peňaženky na zaslanie kryptoaktív priamo na sociálnej sieti
- **viac informácií na [webe NBS](#)**

Phishing v kryptosektore

- phishing sa týka mnohých oblastí, ale práve pri kryptoaktívach majú podvodníci väčšiu šancu, že sa dostanú k väčším sumám a nebudú odhalení

Krypto pod lupou

Zdroj obrázka: [ChatGPT](#)

Phishing v kryptosektore

- **typické znaky podvodu**
 - podvodník sa vydáva za legitímnu spoločnosť
 - obeť mu odovzdá prístupové informácie (prihlasovacie údaje, privátne kľúče)
 - podvodník prevedie kryptoaktíva na svoju adresu
- **varovné signály**
 - email nie je poslaný z oficiálneho účtu spoločnosti a obsahuje gramatické chyby
 - naliehavosť - výzva na okamžité prihlásenie sa do svojho účtu
 - výzva na poskytnutie prístupových informácií
- **viac informácií na [webe NBS](#)**

Vishing – phishing v inom kabáte

- pri vishingu obeť dôveruje podvodníkovi, pretože s ním opakovane telefonuje

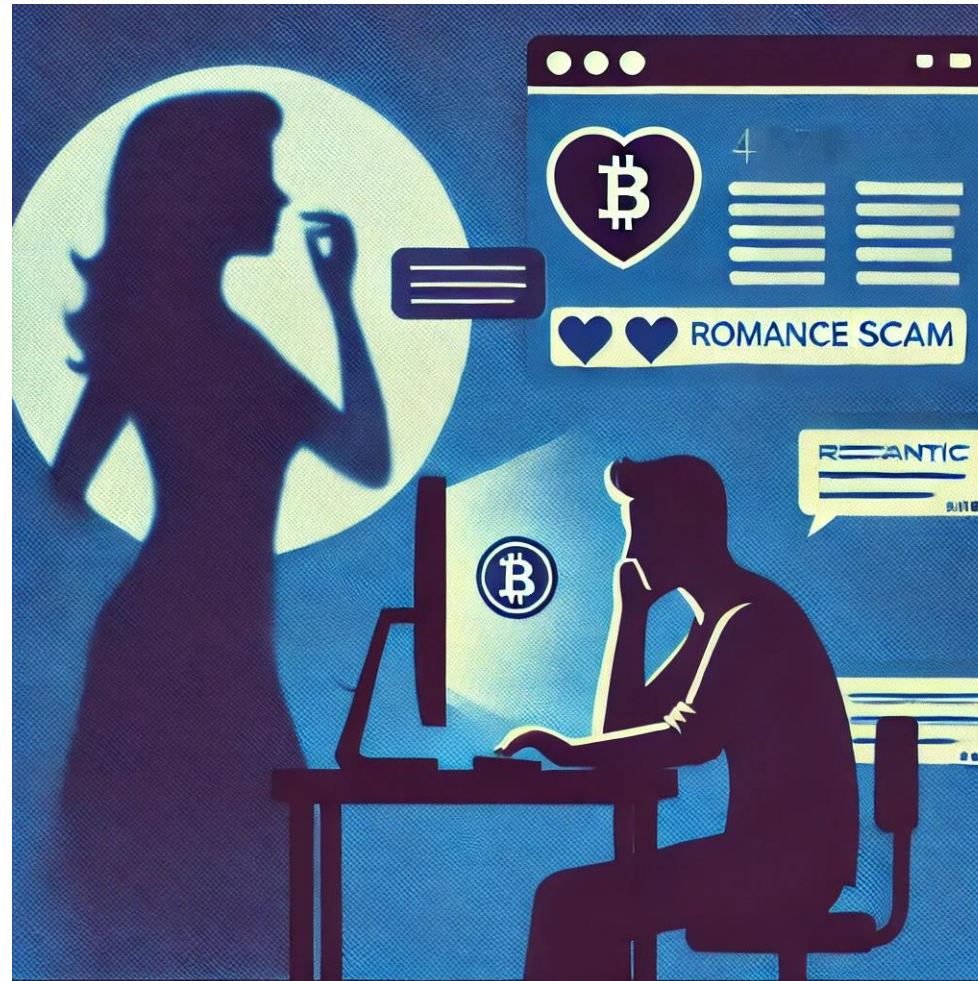

Zdroj obrázka: [ChatGPT](#)

- **typické znaky podvodu**
 - podvodník sa vydáva za legitímnu spoločnosť
 - podvodník vyvolá v obeti strach alebo využije jej chamtivosť
 - podvodník získa prístupové údaje ku kryptopeňaženkám/finančné prostriedky na odomknutie peňaženky
 - podvodník si prevedie kryptoaktíva na vlastnú adresu/neodomkne kryptopeňaženku
- **varovné signály**
 - telefonáty z neznámych čísiel
 - naliehavosť a vyhrážanie sa negatívnymi následkami, ak obeť nekoná okamžite
 - snaha o získanie prístupových údajov do kryptopeňaženky
 - snaha o získanie vzdialeného prístupu do počítača
 - sľubovanie „odomknutia“ či „rozmrazenia“ kryptopeňaženky po zaslaní poplatku
- **viac informácií na [webe NBS](#)**

Romantické podvody

- kryptoaktíva sú pri týchto podvodoch využívané hlavne kvôli pseudonymite a nezvratnosti transakcií

Zdroj obrázka: [ChatGPT](#)

Romantické podvody

- **typické znaky podvodu**
 - nadviazanie romantického vzťahu s obeťou na internete
 - vylákание finančných prostriedkov na kryptoplatformu kvôli náročnej životnej situácii
 - ukončenie vzťahu
- **varovné signály**
 - rýchle vyznania lásky na internete
 - neprimeraný záujem o finančné záležitosti
 - citová manipulácia - potreba urýchlenej finančnej pomoci
- **viac informácií na [webe NBS](#)**

Podvody s kryptomatmi

- kryptomaty sú pri týchto podvodoch využívané, lebo obeť často nemá kryptoaktíva iba hotovosť

Zdroj obrázka: [ChatGPT](#)

Podvody s kryptomatmi

- **typické znaky podvodu**
 - podvodník osloví obeť (často dôchodcu) s vymysleným príbehom, ktorým dostane obeť pod psychický tlak
 - obeť si zhromaždí hotovosť
 - obeť vloží hotovosť do kryptomatu a prevedie na adresu podvodníka
- **varovné signály**
 - telefonát z neznámeho čísla/ neznámy volajúci ma zahraničný prízvuk
 - oznámenie, že je tu dlh, ktorý treba urýchlene uhradiť
 - vytváranie emočného nátlaku zo strany volajúceho – trestné stíhanie/exekúcia, ak dlh nebude uhradený
 - požiadavka uhradiť finančný záväzok výhradne prostredníctvom kryptomatu
- **viac informácií na [webe NBS](#)**

Podvodné kryptoplatformy

- podvodníci predstierajú veľmi výhodné zhodnotenie investície až do momentu, keď si chce obeť svoju investíciu vybrať

https://caledonite.info/en/immep5/blog198/?flow=3156&fb=1673409029698102&fb=Lead&utm_source=rDAILYCauVL13&fbclid=IwAR3lveCMKPA9GVEeU... A

SME Ekonomika

Streda, 20. júla 2022 | Meniny má Augustín | 100% | 100%

SME.SK DOMOV REGIÓN Y EKONOMIKA INDEX SVET KOMENTÁRE KULTÚRA ŠPORT VIDEO AUTO TECH ŽENA ZDRAVIE BLOG

ŠPECIÁLNA SPRÁVA: Vládu a veľké banky vydesili najnovšie investície Viktora Vinczea

Občania Slovenska už z domu zarábajú v miliónoch eur vďaka tejto „metóde bohatých“ - je to však legitímne?

AS SEEN ON

1 2 plus

VÝSLEDKY ČITATEĽOV

PROFIT: €5,552

Ján Krajcovic
Holíč, okres Trnava

PROFIT: €9,200

Zdroj: [Hoax.sk](https://hoax.sk)

https://atriumset.com/news/sk-dara1/?an=Bitcoin_Booster&header=logo&id=75a0jgr65plc&ttorig=75a0jgr65plc

NBI Sledovanie záberok... (11) Lucia Průžková...

AKTUALITY SPORT DIVA NAIMAMA ŽIVÉ HERNÁ ZÓNA NOIZZ RECEPTY DOBRÚ CHUŤ 7 °C - Bratislava Streda 20.07. Čecília

tuality.sk

SLOVENSKO REGIÓN Y SVET TÉMY KOMENTÁRE CESTOVANIE ZDRAVIE KULTÚRA PRÉMIOVÉ Podporiť redakciu Príhlas

Špeciálna správa Veda, výskum - naša banca OBCHOD + PLUS PODCAST VIDEO TV Program Horoskopy Slovník

Slovensko | Streda 20.07.

ČO SA STALO? Dara Rolins so svojou najnovšou investíciou robí zo Slovákov milionárov

Slováci si odkladajú bokom milióny eur tým, že pohodlne sedia doma a využívajú túto „skratku k bohatstvu“ - je to však legálne?

Ako Je Vidieť Na

TODAY the new paper BT The Independent BUSINESS!

VÝSLEDKY ČITATEĽOV:

ZISK: €5,552

Štefan Mokoš
Kačice

ZISK: €9,289

Zdroj: [Hoax.sk](https://hoax.sk)

- **typické znaky podvodu**
 - nalákanie klientov na nereálne sľuby o zhodnotení investície
 - obeť na kryptoplaforme vidí, že investované prostriedky sa výrazne zhodnocujú
 - v prípade požiadavky na výber musí obeť zaplatiť vysoký dodatočný poplatok
 - obeť si ani po zaplatení poplatku za výber nie je schopná vybrať svoju investíciu
- **varovné signály**
 - neznáma pochybná kryptoplatформа – žiadne recenzie od klientov
 - odporúčanie od politikov a celebrit
 - kryptoplatформа sľubuje rýchle zbohatnutie pre každého
 - v prípade žiadosti o výber vyžaduje kryptoplatформа vysoký poplatok za výber investície
- **viac informácií na [webe NBS](#)**

Biele kone v kryptosvete

- podvodníci zneužívajú naivitu obeti, ktoré im prepožičajú svoje meno a účty

Krypto pod lupou

Zdroj obrázka: [ChatGPT](#)

- **typické znaky podvodu**
 - podvodník presvedčí obeť, aby s ním za odmenu spolupracovala
 - obeť si otvorí účet na svoje meno na určenej kryptoplatforme a odovzdá prístup podvodníkovi
 - na bankový účet obete posielajú podvodník finančné prostriedky, ktoré obeť preposiela na kryptoplatformu
 - podvodník zamení finančné prostriedky za kryptoaktíva, ktoré prevedie na svoj účet
 - podvodník týmto spôsobom preperie špinavé peniaze z nelegálnej činnosti
 - obeť sa nevedome podieľala na trestnom čine prania špinavých peňazí
- **varovné signály**
 - oslovenie cudzím človekom, ktorý sľubuje jednoduchý zárobok
 - preposielanie finančných prostriedkov prostredníctvom vlastného bankového účtu
 - zdieľanie bankových údajov či údajov na pripojenie do kryptoplatformiem
- **viac informácií na [webe NBS](#)**

Boj proti podvodom

- **média**
 - šírenie osvety o podvodoch – zverejňovanie konkrétnych príbehov
 - upozorňovanie na riziká a varovné signály
- **NBS**
 - dohľad nad trhom s kryptoaktívami - od 30.12.2024
 - spolupráca s FSJ a OČTK
 - zverejňovanie upozornení na konkrétne subjekty
 - zvyšovanie finančnej a digitálnej gramotnosti

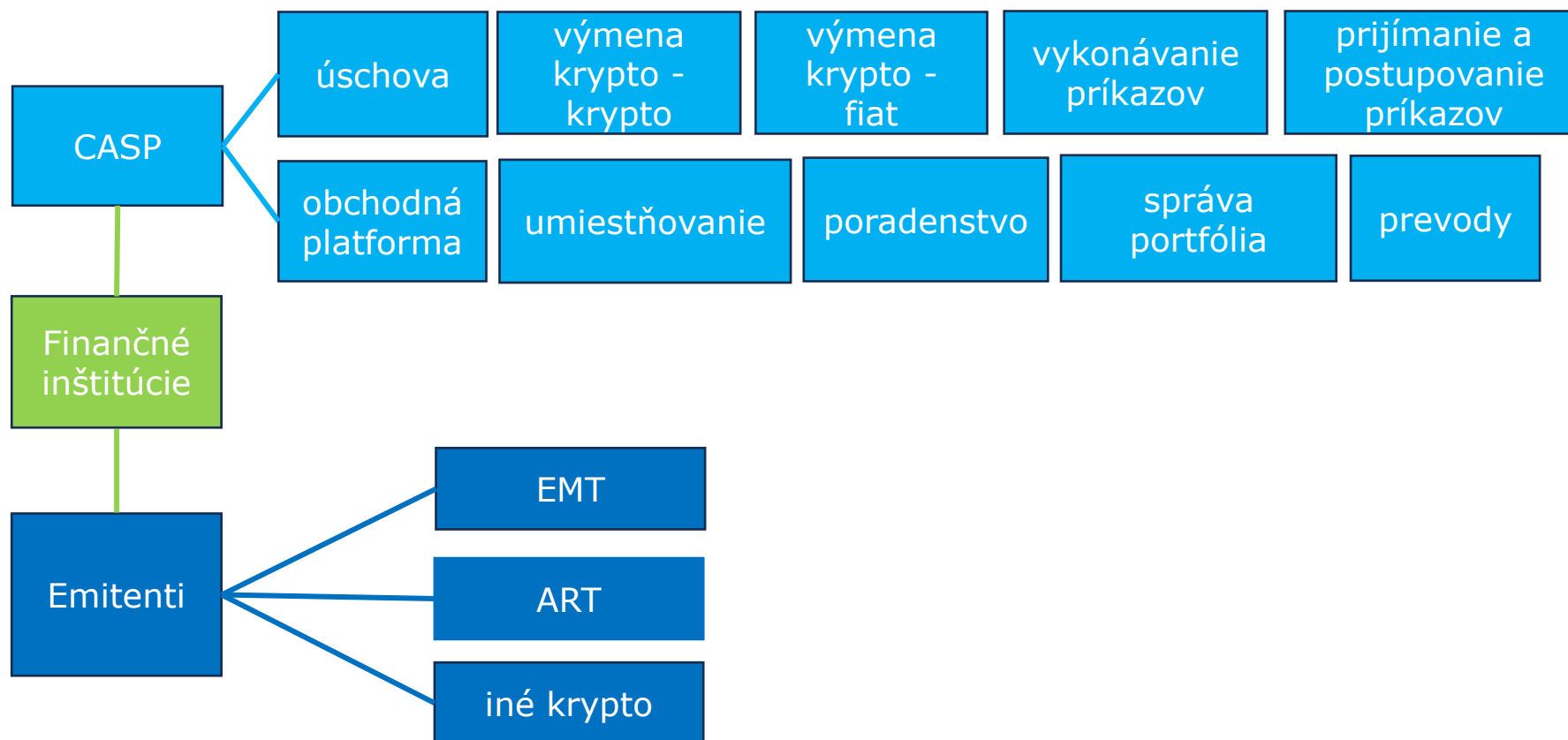
Boj proti podvodom

- **spotrebiteľ**
 - kritické myslenie – dávať si pozor na príliš výhodné ponuky
 - neinvestovať do kryptoaktív viac, ako si môže dovoliť stratiť
 - overovať si informácie
 - možnosť poskytovať služby v SR - subjekty NBS
 - recenzie na kryptoplatformu
 - informácie o kryptoaktíve – whitepaper
 - podanie finančného spotrebiteľa
 - do 30.12.2024 – SOI
 - od 30.12.2024 – NBS
 - ak je podozrenie, že sa spotrebiteľ stal obeťou podvodu – obrátiť sa na OČTK

1.	Slováci objavujú krypto
2.	... aj podvodníci objavili v krypte príležitosti.
3.	Regulácia zmierňuje riziká
4.	...NBS podporuje zdravý rozvoj sektora.

Rozsah pôsobnosti

Regulované

Neregulované

DeFi
NFT
ťažba
staking
požičiavanie
P2P prevody

Od živnosti k povoleniu

VASP

CASP

požiadavky na akcionárov a
pôvod majetku

požiadavky na členov predstavenstva

vnútorné procesy

kapitálové požiadavky

IT bezpečnosť

ochrana fin. spotrebiteľa

prenos údajov pri prevode
kryptoaktív

AML požiadavky

MiCA

DORA

zákon o dohláde

TFR

AML zákon

AML požiadavky

MiCA prechodné obdobie

do 30.12.2024

VASP

- živnostenské oprávnenia pre VASP budú vydávané do 30.12.2024

30.12.2024

uplatňovanie
MiCA

30.12.2024 – 1.7. 2026

VASP + CASP

- existujúci VASP môžu pokračovať v činnosti do konca prechodného obdobia alebo do rozhodnutia NBS o žiadosti o povolenie podľa MiCA
- od 30.12.2024 budú môcť pôsobiť CASP na základe povolenia NBS alebo zahraničného orgánu dohľadu (passporting)

1.7.2026

koniec
prechodného
obdobia

od 1.7.2026

CASP

- VASP zanikne živnostenské oprávnenie
- iba CASP budú oprávnení poskytovať služby kryptoaktív
- výnimka – reverse solicitation

- **významné sprísnenie regulácie – vyčistenie trhu**
 - zníženie počtu poskytovateľov služieb kryptoaktív
 - zvýšenie kvality poskytovaných služieb
 - vyššia úroveň ochrany spotrebiteľa
- **zodpovednosť však naďalej zostáva na spotrebiteľovi**
 - kryptoaktíva budú naďalej volatilné – riziková investícia/špekulácia
 - žiadna garančná schéma – klient nebude mať nárok na náhradu zo strany štátu v prípade krachu poskytovateľa služieb kryptoaktív
 - podvody – potreba obozretnosti

Slovník skratiek

- CASP – poskytovateľ služieb kryptoaktív
- VASP – poskytovateľ služieb zmenárne virtuálnej meny/peňaženky virtuálnej meny
- EMT – token elektronických peňazí
- ART – token naviazaný na aktíva

- DeFi – decentralizované financie
- NFTs – nezastupiteľné tokeny
- staking - uzamknutie kryptoaktív na podporu bezpečnosti a prevádzky blockchainovej siete
- P2P prevody – prevody medzi užívateľmi

- MiCA – európska regulácia kryptoaktív
- DORA – európska regulácia digitálnej prevádzkovej odolnosti finančného sektora
- TFR – európska regulácia o údajoch sprevádzajúcich prevody finančných prostriedkov a kryptoaktív

Obsah

1. Slováci objavujú krypto
2. ... aj podvodníci objavili v krypte príležitosti.
3. Regulácia zmierňuje riziká
- 4. ...NBS podporuje zdravý rozvoj sektora.**

- zvyšovanie pripravenosti NBS a trhu
- komunikácia s verejnosťou

- príprava interných licenčných postupov
- komunikácia očakávaní NBS od žiadateľov o licenciu
 - kryptoweb
 - licenčné workshopy
 - Slovenský finančný trh a inovácie (najbližšie 4.10.2024)
- predlicenčný dialóg
- prieskumy potenciálnych žiadateľov o povolenie

01/2023	02/2024	2024 po workshopoch
31	22	20

Licenčné workshopy

Vybrané licenčné podmienky a
spotrebiteľský dohľad NBS

Licenčné podmienky spojené s AML a
IT bezpečnosťou (v spolupráci s FSJ)

- **osveta o kryptoaktívach**
 - testovacia kryptoexpozícia v Múzeu mincí a medailí Kremnica
 - [Kryptoškola](#)
 - spotrebiteľský prieskum
 - raňajky s novinármi
- **poukazovanie na negatívne javy**
 - [články o podvodoch](#)
 - [Scamafor](#) (spolupráca so sektorom)
- **zverejňovanie upozornení na konkrétne subjekty**
 - [Future Capital](#)
 - [Bitcoin Evolution/Revolution](#)
 - [Crypton Digital/Wexo](#)

Expozícia o kryptoaktívach v Kremnici

Kryptoškola – 5peňazí

Kryptoškola

Ťažba bitcoinu: Čo je to a ako prebieha

Určite ste už o ťažení bitcoinov počuli, viete však, ako prebieha a čo je na ťažbu potrebné?

Kryptoškola

Krátky slovník kryptoaktív

Kryptoškola

Ako bezpečne uschovávať kryptoaktíva

Krať jedného z najväčších poskytovateľov služieb kryptoaktív v roku 2022 upriamil pozornosť na riziká spojené s úschovou kryptoaktív. Aké možnosti úschovy sú pre bežného spotrebiteľa k dispozícii? Aké majú výhody a nevýhody?

Kryptoškola

DeFi: decentralizované financie

Kryptoškola

Poskytovatelia služieb kryptoaktív

Trh s kryptoaktívami nie je tvorený iba samotnými kryptoaktívami, ale aj množstvom inštitúcií, ktoré v tejto oblasti podnikajú.

Kryptoškola

Čo sú kryptoaktíva?

Kryptoškola

Bitcoin: Módny trend alebo budúcnosť financií?

Kryptoškola

5 + 5 základných „krypto“ otázok a odpovedí

V spolupráci s odborníkmi z NBS sme pre vás pripravili niekoľko otázok a odpovedí, ktoré vám pomôžu zorientovať sa vo svete kryptoaktív a kryptomien.

Kryptoškola

Sprievodca svetom stablecoinov

Kryptoškola

Prieskum NBS: Slováci majú záujem o kryptoaktíva a sú otvorení digitálnemu euru

O kryptoaktívach a digitálnom eure sa v súčasnosti veľa diskutuje, avšak ako k tejto problematike pristupuje slovenská verejnosť, doteraz nebolo zrejmé.

Kryptoškola

Čo sa deje pri platbe bitcoinom?

Kryptoškola

Bitcoin: dobrá investícia?

Aj vy ste už určite počuli o ľuďoch, ktorí zarobili peniaze na kryptomenách. Rozmýšľate tiež o kúpe bitcoinu?

- viac informácií na [webe NBS](#)

ÚLOHY NBS ▾

PRE VEREJNOSŤ ▾

PRE MÉDIÁ

KARIÉRA

KONTAKTY

 Budem potrebovať licenciu? ↗	 Regulácia	 Udelenie povolenia	 Dohľad kryptoaktív
 Základné požiadavky pre poskytovateľov služieb kryptoaktív ↗			
 5 peňazí - Kryptoškola ↗			
 Scamafor ↗			
 Prieskum záujmu poskytovať služby kryptoaktív finančnými subjektami ↗			
FINTECH			
 FinTech →	 Vydávanie kryptoaktív	 Cezhraničné podnikanie	 FAQs - Kryptoaktíva a FinTech
 FinTech slovník →	 Investovanie, riziká a podvody	 Aktivity oddelenia kryptoaktív	 Prieskumy

Kryptoaktíva majú inovatívny potenciál. NBS podporuje zodpovedné inovatívne podnikanie, ktoré vyvažuje príležitosti finančnou stabilitou a ochranou spotrebiteľa.

- viac informácií na [webe NBS](#)

Ďakujeme za pozornosť

Zdroj obrázka: [ChatGPT](#)

Feedback

